

SB 207 – SİYASET TEORİSİ

2021-2022 Yaz Dönemi

Hakan Övünç Ongur

Dersin Amacı

Siyaset Bilimi'nin temel derslerinden biri olan *Siyaset Teorisi*, Antik Yunan'dan Ortaçağ'a, Rönesans ve Reform süreçlerinden Aydınlanma'ya ve oradan da günümüze kadar uzanan geniş bir tarih aralığında siyaset kavramının ve onunla ilişkilendirilebilecek yönetim, devlet, otorite, din, özgürlük, eşitlik, birey gibi kavramların teorik ve tarihsel birer çerçeve içerisinde sunumunu hedeflemektedir. Derste Platon, Aristoteles, Farabi, İbn Haldun, Machiavelli, Hobbes, Locke, Rousseau, Marx gibi çok sayıda Batılı ve Doğulu düşünürün siyaset pratiği ve teorisi ile ilgili düşünceleri, öğrencilerin bu düşünceler ile bugünkü siyasal meseleler arasında ilişki kurabilmeleri amacıyla ele alınacaktır. Yoğun bir okuma listesine sahip olan bu ders aynı zamanda, daha yakın dönem siyaset teorilerinin tartışılacağı *Çağdaş Siyasi Düşünceler Tarihi* dersinin tarihsel ve kuramsal öncülü olarak değerlendirilmelidir.

Değerlendirme

1. Derse katılım (%15)
2. Ara sınav (%35)
3. Final (%50)

Öğrencilerin Yükümlülükleri

Sınavlara ve derslere katılamayacak öğrencilerin, söz konusu mazeretlerini öğretim elemanına bildirmeleri gerekmektedir.

Bu derste, öğretim elemanının özel izni olmadan ses/görüntü kaydı almak kesinlikle yasaktır. Aksi durumda, cezai işlem başlatılacak ve bu eylemi gerçekleştirdiği saptanan öğrencilerin hiçbir sınavı/ödevi değerlendirmeye alınmayacaktır.

Ders planında sunulmuş olan okumaların bir kısmı zorunlu nitelikte diğer bir kısmı ise tavsiye niteliğindedir. Ders planında zorunlu nitelikteki okumaların yanında (+) işareti bulunmakta ve öğrencilerden, sınavlardan ve derse gelmeden önce bu okumaları yapmaları ve değişikliklerden haberdar olmak amacıyla dersin internet sayfasına üye olmaları beklenmektedir.

Tavsiye Edilen Ek Okumalar

Siyaset Teorisi dersi kapsamındaki konular üzerinde çalışmak veya bu konular üzerine yoğunlaşmak isteyen, aynı zamanda bu dersteki tartışmalardan en fazla verimi alabilme amacıyla olan öğrenciler için aşağıdaki okuma listesindeki temel eserler tavsiye niteliğinde eklenmiştir.

- Ahmet Arslan, *İlkçağ Felsefe Tarihi I-V*, İstanbul: İBÜY, 2013.
- Ahmet Arslan, *İslam Felsefesi Üzerine*, İstanbul: İBÜY, 2013.
- Ahmet Çiğdem, *Aydınlanma Düşüncesi*, İstanbul: İletişim, 2015.
- Aldous Huxley, *Kadim Felsefe*, M. Yetkin (çev.), İstanbul: İthaki, 1945/2014.
- Benedictus Spinoza, *Ethica*, Ç. Dürüşken (çev.), İstanbul: Alfa, 1677/2017.
- Bertrand Russell, *Batı Felsefesi Tarihi I-II-III*, M. Sencer (çev.), İstanbul: Say, 1961/2004.
- Charles Darwin, *Türlerin Kökeni*, Ö. Ünalın (çev.), İstanbul: Evrensel, 1859/2013.
- Edmund Burke, *Fransa'daki Devrim Üzerine Düşünceler*, O. Arslan (çev.), İstanbul: Kadim, 1794/2016.
- Eric J. Hobsbawm, *Devrim Çağı: 1789-1848*, B. S. Şener (çev.), Ankara: Dost, 1962/2012.
- Eric J. Hobsbawm, *Sermaye Çağı: 1848-1875*, B. S. Şener (çev.), Ankara: Dost, 1975/2013.
- Eric J. Hobsbawm, *İmparatorluk Çağı: 1875-1914*, V. Aslan (çev.), Ankara: Dost, 1984/2013.
- Eski Ahit, Yeni Ahit, Kur'an-ı Kerim
- Fernand Braudel, *Medeniyet ve Kapitalizm*, M. A. Kılıçbay (çev.), İstanbul: İmge, 1967/2004.
- Francis Bacon, *Yeni Atlantis*, Ç. Dürüşken (çev.), İstanbul: Alfa, 1627/2014.
- G. W. F. Hegel, *Tinin Görüngübilimi*, A. Yardımlı (çev.), İstanbul: İdea, 1807/2015.
- Jacques Le Goff, *Ortaçağda Entelektüeller*, M. A. Kılıçbay (çev.), İstanbul: Ayrıntı, 1957/2006.
- Mete Tunçay (der.), *Batı'da Siyasal Düşünceler Tarihi I-II-III: Seçilmiş Yazılar*, M. Tunçay vd. (çev.), İstanbul: İBÜY, 1969/2011.
- Michel de Montaigne, *Denemeler*, S. Eyüboğlu (çev.), İstanbul: TİBKY, 1580/2015.
- Mircea Eliade, *Dinsel İnançlar ve Düşünceler Tarihi*, A. Berktaş (çev.), İstanbul: Kabalıcı, 1978/2003.
- René Descartes, *Yöntem Üzerine Konuşma*, Ç. Dürüşken (çev.), İstanbul: Alfa, 1637/2015.
- Thomas More, *Ütopya*, Ç. Dürüşken (çev.), İstanbul: Kabalıcı, 1516/2009.
- William H. McNeill, *Dünya Tarihi*, A. Şenel (çev.), İstanbul: İmge, 1967/2013.

1. Hafta – Siyaseti Teorileştirmek

- Aristoteles, *Politika*, M. Tunçay (çev.), İstanbul: Remzi, ~M.Ö.350/2010, ss. 7-29. (+)
- Stephen Hawking, *Zamanın Kısa Tarihi*, B. Gönülşen (çev.), İstanbul: Alfa, 1988/2015, ss. 11-52. (+)
- Thomas S. Kuhn, *Bilimsel Devrimlerin Yapısı*, N. Kuyuş (çev.), İstanbul: Alan, 1962/1991, ss. 69-75.
- Jeffrey Mervis, “[Bilimin Siyaset ve Toplumsal Tutumlar Arasındaki Yeri Hakkında Neler Biliyoruz, Neler Öğreniyoruz ve Bunları Bilmek Neden Önemli?](#),” M. Ç. Server (çev.), *Evrin Ağacı*, 13 Şubat 2018.

✓ Film: *Modern Times* (Yön. Charlie Chaplin, 1936)

2. ve 3. Haftalar – Antik Yunan'dan Roma'ya

- Thukydides, *Peloponnesos Savaşları*, F. Akdemir (çev.), ~M.Ö.404/2000, İstanbul: Belge, ss. 7-66.
- Platon, *Devlet*, S. Eyüboğlu & M. A. Cimcoz (çev.), ~M.Ö.380/2007, İstanbul: TİBKY, ss. v-74. (+)
- Platon, *Yasalar*, C. Şentuna & S. Babür (çev.), ~M.Ö.360/2012, İstanbul: Kabalcı, ss. 157-185.
- Aristoteles, *Politika*, M. Tunçay (çev.), İstanbul: Remzi, ~M.Ö.350/2010, ss. 195-231. (+)
- W. M. Spellman, *A Short History of Western Political Thought*, Londra: Palgrave Macmillan, 2011, ss. 8-33.
- Piotr Świercz, “[The Allegory of the Cave and Plato’s Epistemology of Politics](#),” *Folia Philosophica*, 42(1), 2019, ss. 115-139.
- Zoltán G. Szücs, “[Aristotle’s Realist Regime Theory](#),” *European Journal of Political Theory*, 19(2), 2020, ss. 228-249.

✓ Film: *The Truman Show* (Yön. Peter Weir, 1998)

4. ve 5. Haftalar – Roma'dan Rönesans'a

- Cicero, *Devlet Üzerine*, C. Çevik (çev.), İstanbul: TİBKY, M.Ö.54-51/2014, ss. 113-155. (+)
- Augustinus, “Tanrı Devleti'nden Seçme Parçalar,” *Batı'da Siyasal Düşünceler Tarihi: Eski ve Orta Çağlar içinde*, M. Tunçay (der.) (çev.), İstanbul: İBÜY, 410/2012, ss. 361-390. (+)
- Thomas Aquinas, “Prenslük Yönetimi Üstüne'den Seçme Parçalar” ve “Toplu Dinbilim'den Seçme Parçalar,” *Batı'da Siyasal Düşünceler Tarihi: Eski ve Orta Çağlar içinde*, M. Tunçay (der.) (çev.), İstanbul: İBÜY, 1265/2012, ss. 429-437 ve 439-449. (+)
- Farabi, *İdeal Devlet*, A. Arslan (çev.), İstanbul: Divan, 948/2013, ss. 97-109. (+)
- Nizam'ül-Mülk, *Siyasetname*, N. Bayburtlugil (çev.), İstanbul: Dergah, 1090/2006, ss. 23-38 ve 215-232.
- İbni Haldun, *Mukaddime - II. Kitap*, T. Dursun (çev.), İstanbul: Kaynak, 1377/2013, ss. 15-51. (+)
- Zaid Ahmad, “[A 14th Century Critique of Greek Philosophy: The Case of Ibn Khaldun](#),” *Journal of Historical Sociology*, 30(1), 2017, ss. 57-66.
- Stephen P. Sims, “[Ciceronian International Society](#),” *Journal of International Political Theory*, 17(3), 2021, ss. 375-393.

✓ Film: *Cidade de Deus* (Yön. Fernando Meirelles, 2002)

6. ve 7. Haftalar – Modernite ve Modern Siyasete Giriş

- Niccolò Machiavelli, *Prens*, Nazım Güvenç (çev.), İstanbul: Anahtar, 1532/1999, ss. 9-36. (+)
- Niccolò Machiavelli, *Titus Livius'un İlk On Kitabı Üzerine Söylevler*, A. Tolga (çev.), 1531/2009, ss. 21-44, 112-123 ve 213-232. (+)
- Giovanni Pico Della Mirandola, *İnsanın Değeri Üzerine Söylev*, D. Boz ve C.A. Nas (çev.), 1486/2017, Ankara: Herdem.
- Johan Huizinga, *Ortaçağın Günbatımı*, M.A. Kılıçbay (çev.), İstanbul: Ayrıntı, 1919/1997, ss. 13-82.
- W. M. Spellman, *A Short History of Western Political Thought*, Londra: Palgrave Macmillan, 2011, ss. 59-85.
- Quentin Skinner, “The Republican Ideal of Political Liberty,” *Machiavelli and Republicanism* içinde, G. Bock, Q. Skinner ve M. Viroli (der.), Cambridge: Cambridge University Press, 1990, ss. 293-209.
- Rasoul Namazi, “[Machiavelli's Critique of Classical Philosophy and His Case for the Political Life](#),” *Perspectives on Political Science*, 50(3), 2021, ss. 171-181.

✓ Film: *Inglorious Basterds* (Yön. Quentin Tarantino, 2009)

8. ve 9. Haftalar – Toplumsal Sözleşme-ler

- Thomas Hobbes, *Leviathan: Veya Bir Din ve Dünya Devletinin İçeriği, Biçimi ve Kudreti*, S. Lim (çev.), İstanbul: Yapı Kredi, 1651/2012, ss. 99-125. (+)
- John Locke, *Hükümet Üstüne İkinci Tez*, A. Doğan (çev.), İzmir: İlya, 1690/2010, ss. 27-41 ve 79-136. (+)
- Jean-Jacques Rousseau, *Toplum Sözleşmesi*, V. Günyol (çev.), İstanbul: TİBY, 1762/2006, ss. 3-52. (+)
- Immanuel Kant, “An Answer to the Question: What Is Enlightenment?,” *Toward Perpetual Peace and Other Writings On Politics, Peace, and History* içinde, P. Kleingeld (der.), D. L. Colclasure (çev.), New Haven: Yale University Press, 1785/2006, ss. 17-23. (+)
- W. M. Spellman, *A Short History of Western Political Thought*, Londra: Palgrave Macmillan, 2011, ss. 86-110.
- Lee Ward, “[Thomas Hobbes and John Locke on A Liberal Right of Secession](#),” *Political Research Quarterly*, 70(4), 2017, ss. 876-888.
- Jeffrey Church, “[Rousseau, the Value of Existence, and the Sacredness of Citizenship](#),” *Constellations*, 28(1), 2021, ss. 403-416.

✓ Film: *The Village* (Yön. M. Night Shyamalan, 2004)

10. ve 11. Haftalar – Aydınlanma, İdeoloji ve Sivaset

- Montesquieu, *Kanunların Ruhu Üzerine*, F. Baldaş (çev.), Ankara: Seç, 1748/2004, ss. 27-51 ve 119-133. (+)
- Karl Marx ve Friedrich Engels, *Alman İdeolojisi*, T. Ok ve O. Geridönmez (çev.), İstanbul: Evrensel, 1845-6/2013, ss. 7-17 ve 27-77. (+)
- Karl Marx ve Friedrich Engels, *Komünist Parti Manifestosu*, E. Özalp (çev.), İstanbul: NK Yayınları, 1848/2005.
- Alexis de Tocqueville, *Amerika'da Demokrasi*, Ö. Doğan (çev.), Ankara:Doğu-Batı, 1835-40/2015, ss. 105-174. (+)
- W. M. Spellman, *A Short History of Western Political Thought*, Londra: Palgrave Macmillan, 2011, ss. 111-136.
- Claudio J. Katz, “[Karl Marx On the Transition From Feudalism to Capitalism](#),” *Theory and Society*, 22(3), 1993, ss. 363-389.
- Christopher Nadon, “[The Secular Basis of the Separation of Church and State: Hobbes, Locke, Montesquieu, and Tocqueville](#),” *Perspectives On Political Science*, 43(1), 2014, ss. 21-30.
- Richard Bourke, “[What Is Conservatism? History, Ideology and Party](#),” *European Journal of Political Theory*, 17(4), 2018, ss. 449-475.

✓ Film: *Snowpiercer* (Yön. Bong Joon Ho, 2013)

12. Hafta – Yirminci Yüzyıl'a Başlarken...

- Arthur Schopenhauer, *Parerga ve Paralipomena*, G. Başay ve M. Kaymaz (çev.), İstanbul: Ötüken, 1851/2019, ss. 41-132.
- Friedrich Nietzsche, *İşte Böyle Dedi Zerdüşt: Herkes ve Hiç Kimse İçin Bir Kitap*, A. Cemal (çev.), İstanbul: Kabalcı, 1885/2007, s. 61-64 ve 193-197. (+)
- Karl Polanyi, *Büyük Dönüşüm: Çağımızın Siyasal ve Ekonomik Kökenleri*, A. Buğra (çev.), İstanbul: İletişim, 1944/2005, ss. 33-70. (+)
- Keith Ansell-Pearson, *An Introduction to Nietzsche As Political Thinker: The Perfect Nihilist*, Cambridge: Cambridge University Press, 1994/1999, ss. 63-82.
- Nidesh Lawtoo, “[The Power of Myth \(Reloaded\): From Nazism to New Fascism](#),” *L'Esprit Créateur*, 57(4), 2017, ss. 64-82.

✓ Film: *Manderlay* (Yön. Lars von Trier, 2005)

DÖNEM ÖDEVLERİ HAKKINDA

Dersin içeriği dâhilinde tüm öğrencilerden, ikili gruplar halinde ve bu derste anlatılan herhangi iki karşıt kavram/teori çerçevesinde, okuma listesinde verilen filmlerden bir tanesi hakkında şağıdaki şu şemaya uygun bir eleştirel makale yazması beklenmektedir.

- Kısaca, seçilen film ne hakkındadır? Filmin bu ‘meselesi,’ neden siyasetle ilgili bir ‘olay’ sayılmalıdır?
- Seçilen kavramın ve kavramın sahibi olan düşünürün/düşünürlerin hangi varsayımları ve argümanları, filmin hangi üç (3) sahnesine uygulanabilir veya bu sahnelerin ‘teorik’ bir çerçevede ele alınabilmesini sağlar?
- Seçtiğiniz kavram neden filmi açıklamak için en uygun kavramdır?
- Ödevleri değiş tokuş yaptıktan sonra - grup arkadaşınızın seçtiği kavram ve film arasında kurduğu ilişki hangi noktalarda eleştirilebilir? Sizin seçmiş olduğunuz kavram, bu filmi açıklamaya neden daha uygundur?

Tüm ödevler için uyulacak kurallar şu şekildedir:

- Seçtiğiniz filmi, seçtiğiniz kuramı ve grup arkadaşınızı, en geç 4. haftanın sonuna kadar bildirmiş olmanız gerekmektedir.
- Seçmiş olduğunuz kuram ile filmi açıkladığınız kısım için 1,000-1,800 kelime arasında bir makale yazmanız, yazmış olduğunuz bu makaleyi grup arkadaşınıza göndermeniz ve kendisinden aldığınız ödev için 500-800 kelime arasında bir eleştiri yazısı yazmanız gerekmektedir.
- Yanıt dosyanızı, grup arkadaşınızla ortak olarak, Microsoft@Word formatında, Times New Roman, 12 punto, çift satır aralıklı ve her iki yana dayalı şekilde hazırlayınız. Word dosyanızın başlığı (İsim 1, İsim 2, Film Adı, SUI 207) biçiminde yazılmış olmalıdır.
- Her bir öğrencinin, seçtiği kavram ile ilgili en az beş (5) tane referans kaynak kullanması ZORUNLUDUR. Referanslar için şağıdaki formatı kullanabilirsiniz:
 - o Kitap için: Yazarın Adı, *Kitap Adı*, Basım Yeri: Yayıncı Adı, Yayımlanma Yılı, s. sayfa numarası.
 - o Editörlü Kitap için: Yazarın Adı, "Kitaptaki Bölümün Adı", *Kitap Adı* içinde, Editörün Adı (der.), Basım Yeri: Yayıncı Adı, Yayımlanma Yılı, s. sayfa numarası.
 - o Dergi için: Yazarın Adı, "Makalenin Adı", *Derginin Adı*, cilt(sayı), Yayımlanma Yılı, s. sayfa numarası.
 - o Gazete için: Yazarın Adı, "Gazete Haberinin/Makalesinin Adı", *Gazete Adı*'nda yayımlanan makale, Yayımlanma Tarihi.
 - o İnternet Kaynakları için: Yazarın Adı, "Haberin/Makalenin/Yazının Adı", <http://www...>
- Seçtiğiniz film ve kavram hangisi olursa olsun, verdiğiniz yanıtın doğruluğundan çok, sizin soruya getirdiğiniz yorum/eleştiri/fikir değerlendirilecektir.

Ödevlerinizin her aşamasında grup arkadaşları olarak birbirinizden sorumlu olduğunuzu belirtmek isterim. Doğrudan internetten veya başka kaynaklardan kopyala-yapıştır şeklinde verilen ödevleri önce arkadaşınıza, sonra da bana bildirmeniz ZORUNLUDUR. Böyle bir durumla karşılaşırsa, söz konusu problemde tüm grup elemanları sorumlu olacaktır.

Dönem Ödevi Taslağı

1) Giriş (100-200 kelime)

- Hangi film seçildi?
- Seçilen film hangi teori ya da kavram ile açıklanacak?
- Neden bu teori ya da kavram seçildi?

2) Filmin kısa bir özeti (100-200 kelime)

- Konusu, ana teması, mesajı
- Ana karakterleri

3) Teori Bölümü (400-700 kelime)

- Seçilen teorinin ortaya çıktığı zaman dilimi hakkında kısa bir bilgi
- Seçilen teorinin amacı
- Seçilen teorinin temel varsayımları, kavramları, argümanları
- Seçilen teoriye yönelik temel eleştiriler

4) Film - Teori Karşılaştırması (400-700 kelime)

- Filmde seçilen sahne 1: Seçilen teorinin hangi kavramı ile uyumlu, neden?
- Filmde seçilen sahne 2: Seçilen teorinin hangi kavramı ile uyumlu, neden?
- Filmde seçilen sahne 3: Seçilen teorinin hangi kavramı ile uyumlu, neden?

5) Grup arkadaşına eleştiri (500-800 kelime)

- Grup arkadaşları aynı filmi hangi farklı teori ile ya da kavramla açıklamış, bunu yapma sebebi nedir?
- Grup arkadaşının seçtiği üç sahne ile eşleştirdiği teoride hatalı yaklaşımlar, doğrular ve mümkünse olası düzeltmeler nelerdir?
- Genel olarak grup arkadaşları hangi kavramlar ya da konular konusunda problem yaşamıştır?

6) Referanslar - Bibliyografya